Concept Ontwerpbegroting 2025

Samenwerkingsverband De Waddeneilanden

Inkomsten

Hoe komt het Samenwerkingsverband aan haar geld

Texel	265.200
Vlieland	88.400
Terschelling	221.000
Ameland	221.000
Schiermonnikoog	88.400
Regiodeal	950.000

	1.834.000

Uitgaven

Waar geeft het Samenwerkingsverband het geld aan uit

Personeel	626.500
Regiodeal – VAT kosten	950.000
Huisvesting	19.500
Bureaukosten	72.800
Organisatiekosten	83.000
Governance Wadden	72.200
Onvoorzien	10.000

	1.834.000

Inhoudsopgave

Voorwoord 4

Leeswijzer 5

1. Visie en missie 6

   Visie 6
   Missie 6

2. Governance 7

   Uitgangspunten voor onze samenwerking 7

3. Ambities 9

   Inhoudelijke onderwerpen:
   - *Droge Wad* 9
   - *Kustveiligheid en Water* 9
   - *Waddenzeezaken* 10
   - *Optimaal bereikbaar en verbonden* 11
   - *Trilaterale Samenwerking* 12

   Regio Deal De Waddeneilanden 12
   Belangenbehartiging en public affairs 13
   Bedrijfsvoering 14
   Kennisuitwisseling en deskundigheidsbevordering 15
   Communicatie 15
   Organisatie 16

4. Financiële begroting 17

   Ontwerpbegroting van de lasten per categorie 17
   Meerjarenraming 2025 – 2028 18
   Bijdrage per eiland 2025 – 2028 18
   Toelichting begroting 18

5. Verplichte en overige paragrafen 19

   Eigen vermogen 19
   DVO tarief 19
   BBV 19
   Paragrafen 19

Voorwoord

Voor u ligt de begroting 2025. Deze begroting is gebaseerd op het in 2023 vastgestelde Meerjarig Programmaplan (MJP) 2023 -2026.

Het majeure deel van onze jaarlijkse begroting bestaat uit personeelslasten. Daarmee kunnen we gezamenlijke beleidscoördinatie organiseren; samenwerking op het gebied van bedrijfsvoering faciliteren; communicatie, belangbehartiging en public affairs mogelijk maken en ondersteuning bieden aan onze bestuurlijke vertegenwoordigers en de bestuurlijke en ambtelijke samenwerking tussen de eilanden.

Met bovenstaande in het achterhoofd zien we voor 2025 een aantal trends:

1. Het programma Waddeneilanden/Regiodeal zal zich in de loop van 2024 meer gaan zetten en tot uitvoering komen na de opstartfase. Dat vraagt om goede afstemming tussen de structurele beleidscoördinatie en de meer uitvoeringsgerichte activiteiten van de ontwikkelteams van het Waddenprogramma. Als we dit goed doen dan leidt dit tot een meerwaarde en win-win situaties in 2025.
2. Toenemende vraag naar bestuurlijke coördinatie in de Gemeenschappelijke Regeling (GR). Doordat er steeds meer inbreng wordt gevraagd van de Regio Waddeneilanden als geheel op het gebied van ruimte, water, bereikbaarheid, natuur, energie en sociaal economische vraagstukken. Dit leidt tot een evenredige stijging van het aantal portefeuillehouder- overleggen en ambtelijke afstemming in de voorbereiding.
3. De GR boekt de laatste jaren goede resultaten (denk aan de Regiodeal met het programmateam, versnellingsgelden wonen, toepassen Waddentoets, invloed in de Waddengovernance, doorontwikkeling dienstverleningsovereenkomsten). Er is sprake van een groeimodel. Het is zaak om hier de balans in te houden en de samenwerking niet te overbelasten.
4. Verkenning naar meer bundeling van expertise, zeker nu de eilanden steeds moeilijker vacatures kunnen invullen waar veel vraag naar is op de arbeidsmarkt.
5. We zien een verschil in vraagstelling vanuit de provincies Friesland en Noord Holland. En dat vertaald zich ook in de omvang van dienstverlening. Zaak is om hier oog voor te hebben en in balans te houden.
6. De bestuurlijke en ambtelijke samenwerking met en tussen de provincies verdient aandacht. Het is nog teveel wij – zij. We willen graag meer bestuurlijk en ambtelijk partnerschap om daarmee onze bestuurskracht te versterken.
7. De samenwerking tussen de eilanden is nog lang niet altijd vanzelfsprekend. Het instellen van het team Waddenaccounts, het werken met gezamenlijke ontwikkelteams op de programmalijnen van de Regiodeal/Waddenprogramma zullen de samenwerking een duw in de rug geven. Maar het moet zich nog wel bewijzen in 2024. Daarom willen we graag een samenwerkingscultuurtraject te starten vanuit de GR. Met een specifieke leergang regionaal samenwerken voor ambtenaren van de eilanden.

Namens het Samenwerkingsverband De Waddeneilanden,

Ineke van Gent
Voorzitter

Kees Praamstra
Secretaris-directeur

Leeswijzer

Dit is de begroting van het Samenwerkingsverband De Waddeneilanden (GR). Voor het grootste deel kent deze begroting dezelfde opzet als die van vorig jaar, aangevuld met de ontwikkelingen die we de komende jaren verwachten. In deze leeswijzer lichten we kort alle onderdelen van de begroting toe.

Hoofdstukken 1 en 2 – Visie en missie / Governance
In deze hoofdstukken nogmaals onze visie en missie en de manier waarop we dit doen.
In de Governance geven we aan en illustreren we hoe we samenwerken, wat hieraan ten grondslag ligt en welke verwachtingen er zijn.

Hoofdstuk 3 – Onze ambities
We hebben onze ambities verdeeld in een aantal categorieën:

- Inhoudelijke onderwerpen (Droge Wad, Kustveiligheid en Water, Waddenzeezaken, Optimaal bereikbaar en verbonden en Trilaterale Samenwerking);
- Regio Deal De Waddeneilanden;
- Belangenbehartiging en public affairs;
- Bedrijfsvoering;
- Kennisuitwisseling en deskundigheidsbevordering;
- Communicatie;
- Organisatie.

Alle categorieën beschrijven wat we verwachten te gaan doen en bereiken in 2025.

Hoofdstuk 4 – Financiële begroting
De ontwerpbegroting laat zien welke lasten er verdeeld worden over de diverse categorieën.
Ook is de meerjarenraming en de bijdrage per eiland voor de komende jaren zichtbaar.
In de toelichting wordt per categorie aangeven waarom we deze op een bepaalde manier begroot hebben.

Hoofdstuk 5 - Verplichte en overige paragrafen
De begroting bevat ook een toelichting op de verplichte en overige paragrafen.

1. Visie en missie

Onze visie

Vijf bloeiende, levendige en leefbare eilandgemeenschappen op de grens met het Unesco Werelderfgoed Waddenzeegebied. Dat is wat wij willen dat de Waddeneilanden zijn én blijven. Eilanden waar het prettig wonen, werken, ondernemen en recreëren is, met goede voorzieningen en een uitstekende bereikbaarheid. En waar duurzaamheid en een circulaire economie vanzelfsprekend zijn.

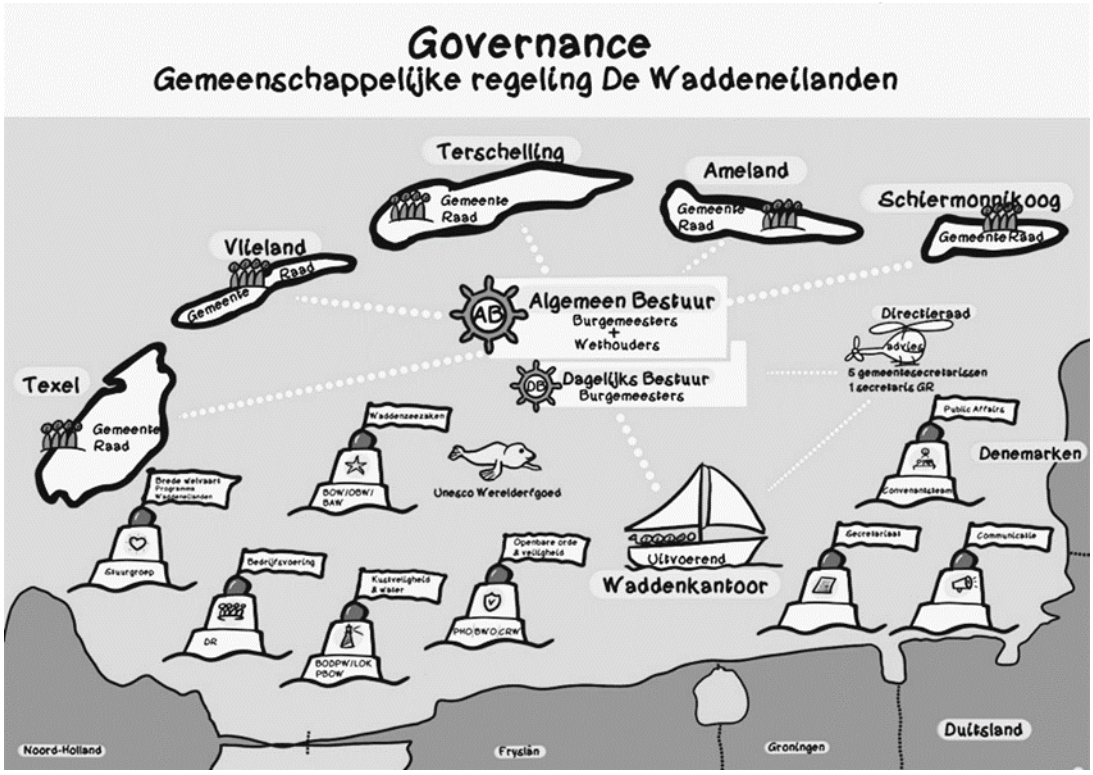
Onze missie

Het versterken van de bestuurskracht van de afzonderlijke gemeenten door onomkeerbare, niet vrijblijvende en doelgerichte samenwerking met behoud van bestuurlijke zelfstandigheid.

Dat doen we door:

- het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de vijf deelnemende gemeenten Texel, Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog;
- het samen uitdragen van de standpunten van deze gemeenten naar andere betrokken overheden;
- onderling overleg, coördinatie en afstemming ten aanzien van onderwerpen op het gebied van beleid en beheer;
- het organiseren van jaarlijkse bijeenkomsten voor raads- en collegeleden van de vijf gemeenten, om gemeenschappelijke thema’s te bespreken;
- het bevorderen van de samenwerking tussen en het bieden van ondersteuning aan deelnemende gemeenten die bij bepaalde deelactiviteiten betrokken willen zijn, zoals het Programma Waddeneilanden;
- het voorbereiden en uitvoeren van gemeenschappelijk beleid, voor zover dit door de colleges van B en W van de vijf gemeenten aan het samenwerkingsverband is opgedragen;
- het stimuleren van ambtelijke samenwerking, bijvoorbeeld op het gebied van bedrijfsvoering door middel van Dienstverleningsovereenkomsten.

2. Governance: zo werken wij samen

Uitgangspunten voor onze samenwerking

De samenwerking van de Waddeneilanden kent een zekere historie. Al enkele decennia wordt er samengewerkt, onder meer op diverse opgaven rondom (het beleid en beheer van) de Waddenzee. Sinds 2009 wordt er nauwer samengewerkt om de kwaliteit van het bestuur van de Waddeneilanden toekomstbestendig te borgen. Het doel is de bestuurskracht te versterken, de efficiëntie te vergroten en de dienstverlening aan eilandbewoners te verbeteren. Daartoe is de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Samenwerkingsverband de Waddeneilanden opgericht. Ook ondertekenden de vijf Waddeneilandgemeenten in 2015 een samenwerkingsconvenant met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, provincies Fryslân en Noord-Holland.

Doel van het convenant:

- Versterking intergemeentelijke samenwerking.
- Betere afstemming op specifieke situatie Waddeneilanden bij ontwikkeling van beleid en wet- en regelgeving

In 2019 is het convenant geëvalueerd. De conclusie was dat het convenant een bijzonder arrangement is met veel potentie. Er werden een aantal aanbevelingen gedaan voor de toekomst:

- Geef aandacht aan de basis en verstevig de samenwerking;
- Breng focus aan in de inhoudelijke opgaven waarover de samenwerking gaat;
- Verken de mogelijkheden van een Regio Deal om de opgaven aan te pakken;
- Benut de samenwerking ook om te komen tot een verhoogde kwaliteit en toekomstbestendigheid van de dienstverlening aan inwoners en bezoekers;
- Organiseer de structurele samenwerking professioneel;
- Bezin op hoe belangenbehartiging en het convenant elkaar kunnen versterken.

Dit convenant alsmede de aanbevelingen van de evaluatie in 2019 vormen het fundament onder de huidige samenwerking. Bovenstaande tekening illustreert onze samenwerking.

Inmiddels is het merendeel van de aanbevelingen geïmplementeerd in de samenwerking. En in 2023 is een Regio Deal aangevraagd en toegekend met het Rijk en provincies om onze opgaven gezamenlijk aan te pakken met het programma Waddeneilanden.

De verwachting is dat in 2024 een aantal wijzigingen zullen worden aangebracht in de GR vanwege de landelijk vastgestelde herziening WGR (Wet Gemeenschappelijke Regeling). Belangrijkste wijziging, naast een update, hierin vormt de wijze waarop onze gemeenteraden worden gepositioneerd in de GR en het raadplegen van inwoners en belanghebbenden.

3. Ambities

Inhoudelijke onderwerpen:

Droge Wad

Het Rijk probeert via allerlei aanpassingen in wet en regelgeving vorm te geven aan de uitdagingen waar Nederland voor staat. Hoe dat uitpakt is mede afhankelijk van politieke besluiten. Vaststaat dat die uitdagingen allemaal samenhangen met 'ruimte', die zeker op de Wadden schaars is. Ruimte bijvoorbeeld voor landbouwtransitie, het adaptief omgaan met de gevolgen van klimaatverandering en het ruimte bieden aan een leefbare regio met goede (woon)voorzieningen.

Voor de Waddeneilanden geldt: welke uitdagingen wil je en kun je zelfstandig oppakken als Waddengemeente en voor welke uitdagingen is het van belang om gezamenlijk in op te trekken? Het is gebleken dat meer inzet op het gezamenlijke Waddenbelang tot resultaat kan leiden.

Naar verwachting zullen in 2025 de volgende thema's (opnieuw) belangrijk zijn:

- Wonen en Volkshuisvesting. In 2024 wordt duidelijk hoe de wet regie op de volkshuisvesting er uit gaat zien en of er een (lichte) uitzondering komt voor de Wadden.
- Ruimtelijke opgaven. Vanuit het Rijk loopt het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) traject. De provincies werken hun provinciale versies uit. Ook gaan de provincies aan de slag met de Provinciale Omgevingsvisie (POVI). Van belang is dat in deze agenda's en visies aandacht is voor de specifieke situatie op de Wadden. Eén van de inhoudelijke thema's, die ook de woningbouwopgave op de Waddeneilanden raakt, is de stikstofopgave.
- Balans vinden tussen economie, leefbaarheid en natuuropgaven in het Waddengebied. Zo gaat het Rijk in 2025 verder aan de slag met Beleidskader Natuur Waddenzee. Het is van belang dat de sociaal- economische waarden van de Wadden een plek krijgen.
- Duurzame energie. Hierin lopen de eilanden hun eigen trajecten en het is nog de vraag of op dit gebied gezamenlijk optrekken gewenst is.

Dit zijn grote (ruimtelijke) vraagstukken die op verschillende beleidsterreinen een meer pro-actievere houding vragen om de Waddeneilanden direct goed mee te nemen in processen en uitwerkingen. Daarvoor is inzicht en mankracht nodig. Om nog meer het Waddenbelang te borgen en commitment te creëren, is het van belang om focus aan te brengen en te bepalen op welke thema's (meer) beleidscoördinatie gewenst is.

Kustveiligheid en Water

Nat wordt natter, droog wordt droger, heet wordt heter, extreem wordt extremer. Het laaggelegen Nederland is kwetsbaar voor klimaatverandering. Met het Nationaal Deltaprogramma werken we aan een veilige en leefbare delta:

- goede bescherming tegen overstromingen;
- voldoende zoetwater;
- een klimaatbestendige inrichting;

Het Nationaal Deltaprogramma beschermt Nederland tegen overstromingen, zorgt voor voldoende zoetwater en draagt bij aan een klimaatbestendige en water-robuuste inrichting. Daar moeten we vaart mee maken, want de klimaatverandering zet door en de gevolgen zijn al merkbaar.

Tegelijkertijd wordt steeds duidelijker dat niet alles kan als we willen dat Nederland veilig en leefbaar blijft: we moeten grenzen stellen aan ruimtebeslag en watergebruik.
Het Nationaal Deltaprogramma is een samenwerkingsverband van Rijk, provincies, gemeenten, waterschappen, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties. De extra kosten voor het Programmaplan Deltaprogramma Waddengebied 2022-2026 zijn structureel meegenomen in de begroting.

In de periode tot en met 2026 wordt de tweede zes- jaarlijkse herijking van het Deltaprogramma uitgevoerd. Herijken is nodig om te onderzoeken of, in het licht van nieuwe inzichten over klimaatverandering, bodemdaling en sociaaleconomische, politiek-bestuurlijke en maatschappelijke ontwikkelingen, het tempo en/of de koers van de huidige deltabeslissingen en voorkeursstrategieën op nationaal en regionaal niveau nog accuraat zijn om de doelen van het Deltaprogramma te bereiken. Op basis van nieuwe inzichten en recente onderzoeken, is de verwachting dat zowel de urgentie als de omvang van de opgaven in de tweede herijking groter zijn dan in de eerste herijking.
Ook voor de Waddeneilanden komen de effecten van de Klimaatverandering dichterbij, waarbij de zeespiegelstijging meer druk legt op waterveiligheid, (zoet) water en ruimtelijke adaptatie en de komende jaren meer aandacht, tijd en geld gaan vragen, zoals:

- vervolgacties op de Integrale Waterveiligheidsstrategieën/IWVS;
- het in samenwerking met de Veiligheidsregio's opstellen van handelingsperspectieven voor overstroming van eilanden (water en evacuatie) ;
- het opstellen van een groslijst van zoetwater maatregelen (schaarste/overlast/verzilting) voor de 3e fase van het Deltaprogramma Zoetwater (start vanaf 2028 en loopt zes jaar). Voor de vergoeding van de regionale maatregelen geldt: 75% door de regio en maximaal 25% uit het Deltafonds;
- pleiten voor meer aandacht binnen het nationaal DP (en ook DPW) aan de bescherming van het buitendijks gebied, waar de kans op overstroming bij zeespiegelstijging steeds verder toeneemt. Dit is belangrijk om expliciet te adresseren en betekent (zeker op de langere termijn) een opgaaf voor de Waddeneilanden (het ene eiland weliswaar meer dan het andere).

Waddenzeezaken

Agenda voor het Waddengebied 2050
In 2009 is door de UNESCO de Waddenzee de status van natuurlijk Werelderfgoed toegekend. Daarmee veranderde de kijk op de Waddenzee. De toekenning gaf gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de instandhouding van de Waddenzee en bood tegelijk inspiratie om de kwaliteiten van het Waddengebied veilig, vitaal en veerkrachtig te benutten en te versterken.

De afgelopen jaren is hard gewerkt om vanuit een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid en inspiratie een gezamenlijke koers vast te stellen in de Agenda voor het Waddengebied 2050 (Agenda). Dit gebeurde in december 2020. De Agenda bundelt bestaande ambities,

doelen en strategieën van Rijk en regio, bevat ook aanscherpingen en benoemt de belangrijkste opgaven en dilemma's die leven in het Waddengebied. De Agenda vormt het vertrekpunt voor beleid en beheer van het Waddengebied en voor de gesprekken over de realisatie en financiering.

Uitvoeringsprogramma Waddengebied 2021 – 2026
Met het Uitvoeringsprogramma Waddengebied 2021-2026 (UP) werken de gezamenlijke partijen in het Waddengebied aan de uitvoering van de Agenda. Het UP is de uitwerking van de Agenda voor de periode 2021-2026. De insteek van het UP is om op aan de slag te zijn met haalbare, behapbare acties in de lijn van de agenda en daar bovenop nadrukkelijker in gesprek te komen en blijven over majeure transities die lastiger lijken. Naast de uitwerking van een 30 tal UP- initiatieven kent het UP vier majeure transitietrajecten (blijvend bereikbare eilanden; integrale kustontwikkeling, volhoudbare visserij en een klimaat adaptief Waddengebied) waar in de planperiode aan wordt verder gewerkt.

De Agenda en het UP zullen de komende jaren blijvend aandacht vragen van de Samenwerking, inclusief een actieve bestuurlijke en ambtelijk deelname in/aan de Governance Waddengebied.

De eilandgemeenten dragen met de waddenkustgemeenten mee in de kosten van het Omgevingsberaad. De kosten zijn volgens de afgesproken verdeelsleutel verdeeld over de Rijk, Provincies, Gemeenten en Waterschappen.

De beleidscoördinatie van het Waddenkantoor zorgt voor het voorbereiden van de eilandvertegenwoordiger(s) in het Bestuurlijk Overleg Waddengebied, het Omgevingsberaad Waddengebied en het MT Wadden.

Optimaal bereikbaar en verbonden

Routekaart bereikbaarheid
Eén van de transitietrajecten uit het Uitvoeringsprogramma Waddengebied 2021-2026 is 'blijvend bereikbare eilanden'. Hieruit is o.a. de opgave Routekaart bereikbaarheid gekomen. Doel van deze opgave is te komen tot een goede en toekomstbestendige bereikbaarheid van havens en eilanden op de lange termijn, met als uitgangspunten: emissieloos, impactarm en adaptief. Het uitwerken van de opgave wordt getrokken vanuit het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W). De overige partners zijn: Rijkswaterstaat, vertegenwoordigers van de havens, walgemeenten, eilandgemeenten, natuurorganisaties (CWN) en de beleidscoördinatie van het samenwerkingsverband. Voor deze opgaven komt een werkgroep eens per maand bijeen om de uitwerkingen en vorderingen te bespreken. Elke werkgroep lid heeft een eigen opgave uit te werken.

De routekaart bereikbaarheid is tevens een 'voorkookpan' voor de concessie 2029.
De werkgroep houdt zich bezig met belangrijke vraagstukken rond bereikbaarheid
Naar verwachting zal hier een stevige inspanning geleverd moeten wordt tot het einde van 2025

Concessie Waddenveren 2029
In 2026 start de inschrijving van de concessie 2029 veerdiensten Waddeneilanden.
Tot die tijd zal de vraag naar beleidscoördinatie naar verwachting toenemen met de oploop naar 2026. Dit zal bestaan uit monitoring van de vorderingen en deze

bespreken in het PHO (portefeuillehouders overleg) Bereikbaarheid- overleg. Vanuit dit overleg zal nog invloed moeten worden uitgeoefend richting verschillende partijen. De Beleidscoördinatie neemt deel in de werkgroep concessie waddenveren, denkt mee en levert input, dit wordt gedeeld met de bestuurders.

PHO-Bereikbaarheid
Het PHO- Bereikbaarheid vindt één maal per maand plaats. In dit overleg worden tactische en strategische onderwerpen besproken op het vlak van bereikbaarheid.
Voor 2024 zijn het aantal overleggen verdubbeld naar een frequentie van éénmaal per maand. Dit zal in 2025 naar verwachting minimaal zo blijven en misschien nog iets worden uitgebreid met het zicht op de concessie- opstelling in 2026

Gezien alles wat er rondom bereikbaarheid speelt en nodig is om invloed uit te kunnen oefenen, is de verwachting dat er meer uren nodig zijn op het gebied van beleidscoördinatie.

Trilaterale Samenwerking

De samenwerking tussen de drie Waddenzeelanden Denemarken, Duitsland en Nederland betreffende de bescherming van de Waddenzee bestaat sinds 1978. Via deze samenwerking geven we onder andere vorm aan onze gedeelde verantwoordelijkheid voor de status van UNESCO Werelderfgoed Waddenzee.

De beleidscoördinatie zorgt voor het voorbereiden van de verantwoordelijk bestuurder(s) in de Trilaterale Samenwerking Waddenzee Werelderfgoed, w.o. de WaddenSeaBoard.

Samen met de Waddenkustgemeenten, de provincies en het ministerie van LNV financieren we de Coördinator Waddenzee Werelderfgoed. Hij is actief op het snijvlak van beschermen en duurzaam benutten en het trilateraal samenwerken.

Regio Deal De Waddeneilanden

Brede Welvaart
In het Meerjarig Programmaplan 2023-2026 is brede welvaart één van de inhoudelijke samenwerkingsonderwerpen. We trekken gezamenlijk op in kennisuitwisseling, beleidsontwikkeling en -beïnvloeding en werken samen in de uitvoering door middel van de Regio Deal. Deze kenmerkt zich door een programmatische aanpak en bestaat uit vijf programmalijnen:

- goed wonen en leven
- toekomstbestendig ondernemen en ontwikkelen
- optimaal bereikbaar en verbonden
- duurzame energie
- circulaire economie.

De Regio Deal draait voor ons om meer dan alleen het vergroten van brede welvaart op de eilanden. Want door hier gestructureerd met elkaar aan te werken, versterken we ook de bestuurlijke en ambtelijke samenwerking tussen de eilanden onderling, met het Rijk, de beide provincies en de samenwerking met andere partners.

De voortgang en aanpak monitoren en evalueren we, met hulp van Planbureau Fryslân, continu. Zo nodig stellen we het programma bij op basis van recente ontwikkelingen en inzichten.

In de Regio Deal is in totaal een bedrag van € 4.000.000,-. opgenomen voor zogenoemde VAT-kosten. VAT staat voor voorbereiding, administratie en toezicht. Vanuit dit budget wordt de programmaorganisatie bekostigd. Naast de personeelskosten betreft dit de kosten voor communicatie, financiële administratie en control, een projectleiderspool, monitoring en lerende evaluatie, externe expertise, bijeenkomsten en vergaderingen.

Belangenbehartiging en public affairs

Public affairs
Om de externe besluitvorming in het belang van de Waddeneilanden te kunnen beïnvloeden, is goede public affairs nodig. Een mix van belangenbehartiging, stakeholdermanagement en reputatiemanagement. Het is een strategisch middel om in te kunnen spelen op ontwikkelingen, kansen en bedreigingen die voortkomen uit politiek- maatschappelijke veranderingen, publieke meningsvorming en politieke besluitvorming. De daadwerkelijke lobby is daarvan het sluitstuk.

De komende jaren zullen in het teken staan van het bewaken van de juiste balans tussen economie en ecologie. Dit laat zich terugzien in het debat over de Werelderfgoedstatus van de Waddenzee, het nationaal Beleidskader Natuur Waddenzee, het Nationaal en Fries Programma Landelijk Gebied (NPLG en FPLG) en de concessieverlening Waddenveren. De leefbaarheid en brede welvaart op de Waddeneilanden is daarbij voor ons de focus. De komende jaren brengen we de Regio Deal verder in uitvoering samen met het Rijk en provincies op de thema's goed wonen en leven, toekomstbestendig ondernemen en ontwikkelen, duurzame energie, een circulaire economie en optimale bereikbaarheid en verbondenheid van de eilanden. Maar we zullen ook zeker inzetten op koppelkansen waar die zich voordoen zoals in het Dossier 'Elke Regio Telt'.

Door middel van lobby en public affairs zullen we onze belangen behartigen en kansen benutten via diverse strategische Wadden gerelateerde bestuursorganen. De belangrijkste hiervan zijn het Bestuurlijk Overleg Wadden (BOW), met het Uitvoeringsprogramma van de Agenda voor het Waddengebied 2050 en het Omgevingsberaad Wadden (OWB). Het MT Wadden vormt het directeurenoverleg Wadden waar veel landelijke en provinciale lijnen bij elkaar komen.

Het jaarlijkse Waddendiner en het daarop volgende Commissiedebat Wadden zijn momenten waar we ons voluit kunnen presenteren via contacten met Regerings- en Eerste- en Tweede Kamer vertegenwoordigers. Onze standpunten brengen we vooraf in bij de woordvoerders in de Tweede Kamer.

Bijzonder in dit verband is het Convenant Waddeneilanden. Het convenant is de basis voor een kwartaaloverleg met het Rijk (BZK) en de provincies Noord-Holland en Friesland. Vanuit dit overleg agenderen we zaken waar we iets mee willen bereiken of om te agenderen bij het Rijk en de twee provincies. Belangrijk daarbij is de inzet van de zgn. 'Waddentoets'.

Het oorspronkelijke idee voor een “Waddentoets” is gelegen in de (gewijzigde) Motie[1] van Tweede Kamerleden Jacobi, Mastwijk en Snijder-Hazelhof. De regering werd verzocht na te gaan of het bij beoordeling van toekomstige regelgeving gewenst is, deze te onderwerpen aan een “Waddentoets” zodat kan worden nagegaan of deze regelgeving voor de Waddeneilanden een onevenredig nadelige uitwerking kan hebben. Als onderliggende overweging werd benadrukt dat de speciale positie van de Waddeneilanden op basis van subsidiariteit in voorkomende gevallen rechtvaardigt dat de visie van de betrokken decentrale overheden extra bij de afweging van de belangen wordt meegewogen.

De “Waddentoets” is niet een ‘toets’ als zodanig of een ‘checkbox’ bij nieuw beleid. Het is een afspraak tussen het Rijk (vertegenwoordigd door het ministerie van BZK), de vijf Waddeneilanden en de provincies Fryslân en Noord-Holland om samen te werken en afstemming te hebben over de gevolgen van generiek rijksbeleid en de impact van (gestapelde) regelgeving op de Waddeneilanden. Daarbij zou er aandacht moeten zijn voor disproportionaliteit en het benutten van de kennis en ervaring bij de individuele eilanden en als collectief. Een centrale rol is weggelegd voor de ‘liaisonfunctionaris’ bij het ministerie van BZK die voor de eilanden aanspreekpunt is. Dit vraagt om een voortdurende vinger aan de pols en alertheid om te reageren.

Bestuurlijke en ambtelijke vertegenwoordiging
Het Samenwerkingsverband neemt zowel bestuurlijk als ambtelijk deel aan allerlei interne en externe overleggen. Het doel hiervan is vooral om het unieke van de Waddeneilanden te benadrukken en de belangen van de eilanden te behartigen. Daarbij gaat het ook om individuele eilandbelangen. De uitkomsten van de overleggen worden teruggekoppeld tijdens het eerstvolgende Dagelijks Bestuur-overleggen en Algemeen Bestuur vergaderingen.
Op de website van het samenwerkingsverband wordt een actueel overzicht bijgehouden van de bestuurlijke- en ambtelijke vertegenwoordiging in de verschillende gremia.

In 2025 zal onze aandacht in dit kader vooral uitgaan naar:

- beleidskader Natuur Wadden (en de deelopdrachten);
- bereikbaarheidsvraagstukken / Routekaart Bereikbaarheid;
- het Uitvoeringsprogramma van de Agenda voor het Waddengebied 2050;
- elke Regio Telt, brede welvaart, regiodeal;
- Nationaal Programma Landelijk Gebied en de provinciale uitwerkingen daarvan.

Bedrijfsvoering

In 2022 is een start gemaakt voor een ‘professionelere bedrijfsvoering’. Door hier aan te blijven werken in de jaren erna, voorzien we in 2025 onderstaande resultaten:

- Ons standpunt ten aanzien van samenwerken is nog belangrijker en concreter geworden: doen we het zelf, kunnen we meer samen doen of uitbesteden we het uit.
- De toename in dienstverleningsovereenkomsten is een gevolg hiervan en geven helder weer wat we met elkaar hebben afgesproken.
- De financiële positie is goed, ons weerstandsvermogen op niveau is en er is sprake van een uitstekende planning & control cyclus.

[1] Motie 29 659 nr. 25, voorgesteld d.d. 24 april 2008 | officielebekendmakingen.nl

- Ons team van medewerkers zal nog meer groeien: uitbreiding in de beleidscoördinatie vanwege de toenemende vraag van de gemeenten en het programmateam voor de Regio Deal zal bijgestaan worden door diverse adviseurs en/of experts die helpen om het programma uit te voeren.
- De eigen organisatie op HR gebied, ICT en huisvesting is op orde.

Hiermee heeft de bedrijfsvoering haar 'achterstallige onderhoud' ingehaald en een belangrijke professionaliseringsslag gemaakt. De basis is op orde gebracht en het voornemen is er onze verordeningen aan te passen, zodra de rijksoverheid de regelgeving BBV en BADO heeft aangepast. Voor een verdere ontwikkeling in 2025 blijft het meten en verbeteren van de bedrijfsvoering een continu proces Zelfreflectie is hier heel belangrijk bij.

Een aantal belangrijke zaken die op ons af gaan komen zijn onder andere de krapte op de arbeidsmarkt waardoor vacatures steeds moeilijker ingevuld kunnen worden, toenemende ICT vraagstukken (oplossingen en risico/veiligheid beheersing) en het naderende ravijnjaar binnen de gemeentes. Allemaal onderwerpen die invloed kunnen hebben op de bedrijfsvoering en flexibiliteit en om maatwerk vragen. We blijven hier tijd en aandacht aan besteden.

Lopende DVO's in 2024:

- Ameland Financiële Administratie
- Ameland Regiokassier en Programmacontroller Regio Deal
- Deltaprogramma Waddeneilanden
- Functioneel Beheer
- Gezond en Actie Leven Akkoord
- Informatiemanagement
- Middelengebruik
- Onderwijs
- Openbare Orde en Veiligheid
- Terschelling HRM en Juridische Zaken
- Vlieland Archivering.

Kennisuitwisseling en deskundigheidsbevordering

Als Waddeneilanden werken we samen op het gebied van kennisuitwisseling en deskundigheidsbevordering. Soms in structurele ambtelijke overleggen zoals Economische Zaken, Recreatie en Toerisme, Duurzaamheid, Fysieke Leefomgeving en soms in tijdelijke structuren rondom een actueel onderwerp.

Communicatie

Vanuit Samenwerkingsverband De Waddeneilanden wordt in 2025 gewerkt aan frequentere interne en externe communicatie. De interne communicatie is gericht op (eiland)medewerkers, bestuurders en lokale politiek. Doel is om updates over ontwikkelingen te delen, draagvlak voor de samenwerking te vergroten en aandacht te vragen voor de impact en betekenis van de regionale samenwerking.
De externe communicatie, uitgevoerd via verschillende media kanalen, is gericht op lokale, provinciale en landelijke stakeholders om kennis over onze samenwerking te vergroten en

onze standpunten uit te dragen. Uiteraard gaat de externe communicatie hand-in-hand met activiteiten in het kader van public affairs. Communicatie- uitingen dienen te voldoen aan de toegankelijkheidnormen zoals deze door de wetgever zijn opgesteld.

In 2025 willen we door middel van actievere communicatie werken aan:

- Het uitdragen van de agenda van het Samenwerkingsverband en deze verbinden met de agenda's van de eilanden en stakeholders, om intensiever samen te werken en daarmee effectiever te zijn.
- Het bevorderen van de kennis van eilandmedewerkers en externe stakeholders met betrekking tot wat de samenwerking voor hen doet of mogelijk kan doen.
- Communiceren van standpunten en reacties van de Waddeneilanden naar pers en media.

Dit doen we door:

- Vier keer per jaar een nieuwsbrief versturen die zowel intern als extern wordt verspreid.
- Actief nieuws delen op LinkedIn, van belangrijke bijeenkomsten tot behaalde resultaten.
- Het actueel houden van de website, met relevante updates en documenten.
- Standpunten en reacties van de Waddeneilanden actief delen met pers en media, doormiddel van persberichten of artikelen.
- Deelnemen aan werkgroepen m.b.t. communicatie en trainingen met betrekking tot bijvoorbeeld technische ontwikkelingen, updates van de website, etc.

Actiever communiceren betekent dat er in 2025 meer tijd zal worden besteed aan deze communicatie. Meer zichtbaar en aanwezig in het publieke debat. Daarmee zal actiever de pers en media worden opgezocht om standpunten van de Waddeneilanden uit te dragen. Dit betekent ook regelmatig onderhouden en beheren van de website en sociale media kanalen.

Organisatie

Vanaf 2025 is archivering belegd bij het Samenwerkingsverband. Het secretariaat zal zorgdragen voor juiste archivering van ingekomen en uitgaande (post)stukken en belangrijke interne en externe documenten. Juiste archivering vergt nauwkeurigheid, het archief dient regelmatig gecontroleerd en geüpdatet te worden. Voor de archivering gebruiken we zaaksysteem Mozard. In 2025 willen we zichtbaarder zijn met onze website.

4. Financiële begroting

Ontwerpbegroting

	eilanden	extern
Personeel:		
Salariskosten medewerkers	445.500	
Parlementaire informatievoorziening	16.000	
Communicatieadvies	20.000	
Formatieruimte	100.000	
Opleiding en training	10.000	
Reis-, verblijfs- en overige personeelskosten	25.000	
Inhuur advies	10.000	

Regiodeal:		
Voorbereiding, Administratie en Toezicht (VAT) kosten		950.000
Huisvesting:		
Huur en energie	19.500	
Bureaukosten		
DVO Financiële administratie	14.500	
DVO HRM & JZP	5.400	
DVO Archivering	6.700	
Accountant	9.200	
Diverse administratiekosten	5.000	
Afschrijving	3.500	
Diversen	28.500	
Organisatiekosten:		
Algemeen Bestuur	3.500	
Dagelijks Bestuur	2.500	
Directie Raad	6.000	
Bijeenkomsten raden 5 eilanden	25.000	
Bijeenkomsten medewerkers 5 eilanden	16.000	
Portefeuillehoudersoverleggen	5.000	
Werkbezoeken	15.000	
Kennisuitwisseling / Deskundigheidsbevordering	10.000	
Governance Wadden:		
Bijdrage Omgevingsberaad Waddengebied	37.800	
Bijdrage Werelderfgoed	20.500	
Bijdrage Deltaprogramma Waddengebied	13.900	
Onvoorzien:		
Onvoorzien	10.000	
Totaal	**884.000**	**950.000**

Meerjarenraming 2025 – 2028

	2025	2026	2027	2028
Personeel:	626.500	654.693	684.155	714.941
Regiodeal:	950.000	1.050.000	1.150.000	0
Huisvesting:	*19.500*	20.378	21.295	22.253
Bureaukosten	*72.800*	76.078	79.502	83.080
Organisatiekosten:	*83.000*	86.736	90.639	94.718
Governance Wadden:	*72.200*	75.450	78.846	82.394
Onvoorzien:	*10.000*	10.450	10.920	11.411
Totaal	1.834.000	1.973.785	2.115.357	1.008.797

Bijdrage per eiland 2025 – 2028

	2025	2026	2027	2028
Bijdrage gemeente Texel	265.200	277.136	289.607	302.639
Bijdrage gemeente Vlieland	88.400	92.379	96.536	100.880
Bijdrage gemeente Terschelling	221.000	230.946	241.339	252.199
Bijdrage gemeente Ameland	221.000	230.946	241.339	252.199
Bijdrage gemeente Schiermonnikoog	88.400	92.379	96.536	100.880
Totaal	884.000	923.786	965.357	1.008.797

Toelichting begroting

De financiële begroting van de GR bestaat voor circa 75 % uit personele kosten. Naast de hoge inflatie die invloed heeft op de totale begroting verwachten we, door een toenemende vraag naar bestuurlijke coördinatie vanwege alle ontwikkelingen die op de eilanden af gaan komen, meer inzet nodig te hebben. Daarom hebben we evenals vorig jaar incidentele formatieruimte geraamd. Zodat we in overleg en indien noodzakelijk, snel incidenteel kunnen bijschakelen.

Het programmateam voor de Regio Deal De Waddeneilanden is inmiddels op sterkte, er is een post VAT (Voorbereiding, Administratie en Toezicht) kosten opgenomen in de begroting waaruit personele en overige kosten uit betaald worden. Dit bedrag loopt op naarmate de Regio Deal vordert.

Onder de Bureaukosten hebben we administratie kosten samengevoegd. Ook de DVO's die betrekking hebben op alleen het Samenwerkingsverband staan hier nu benoemd.

De verwachting is dat er steeds meer vraag komt naar werkbezoeken, daarom is ook dit jaar dit bedrag opgenomen.

De kosten voor Governance zijn hoger omdat er rekening is gehouden met indexatie.

5. Verplichte en overige paragrafen

Weerstandsvermogen

Door de deelnemende gemeenten is het minimaal benodigde eigen vermogen vastgesteld op € 50.000. Indien het eigen vermogen onder deze grens raakt, zal dit door de deelnemende gemeenten naar rato worden aangevuld. Op 31 december 2023 was het eigen vermogen € 174.651.

DVO tarief

Inclusief BTW

2025	2026	2027	2028
€ 74,27	€ 78,73	€ 83,45	€ 88,46

Bedrijfsvoering

Het herziene Besluit Begroting en Verantwoording 2017 (BBV 2017) is leidend voor de begroting 2024 en het Meerjarenperspectief. Gezien de ontwikkeling van de GR, trachten we onze P&C documenten ook geheel in lijn met de BBV op te stellen. Op grond van het BBV 2017 bestaat de toekomstgerichte financiële verantwoording ten minste uit:

De beleidsbegroting
- De ambities
- De (verplichte) paragrafen

De financiële begroting
- Een overzicht van baten en lasten en een toelichting daarop
- Een uiteenzetting van de financiële positie en een toelichting daarop

In de verplichte paragrafen die het BBV voorschrijft, zal alleen worden ingegaan op de zaken die relevant zijn voor de gemeenschappelijke regeling De Waddeneilanden. Deze betreffen:

- de treasuryparagraaf;
- de risicoparagraaf.

Paragrafen

- Paragraaf Treasury

Door de Gemeenschappelijke Regeling worden geen externe financieringen aangetrokken. De financiering vindt plaats door de deelnemende gemeenten. Er is slechts op zeer beperkte schaal sprake van overtollige geldmiddelen, die worden aangehouden in rekening-courant bij de Bank Nederlandse Gemeenten. Een actief treasurybeleid is dan ook niet van toepassing.

· Risicoparagraaf

De lasten van de gemeenschappelijke regeling worden in de komende jaren geheel gedekt door bijdragen van de deelnemende gemeenten. Wel kan het zo zijn dat bij een verder teruglopende financiering van de deelnemende gemeenten door de Rijksoverheid, de bijdragen van deze gemeenten aan de gemeenschappelijke regeling onder druk kunnen komen te staan, waardoor de activiteiten van de gemeenschappelijke regeling wellicht moeten worden ingeperkt.

In verband met de geldende regelgeving, is de GR eigen risicodrager voor wat betreft de in de CAO opgenomen bepalingen inzake werkloosheid. Hieruit kunnen voor de GR aanzienlijke financiële verplichtingen ontstaan die door de deelnemende gemeenten moeten worden gedragen. Daarnaast kunnen bij uitval door ziekte risico's ontstaan als voor de werkzaamheden externe vervanging moet worden ingehuurd.

De kantoorruimte wordt gehuurd van de gemeente Harlingen. Vooralsnog is uitgegaan van continuering van deze huurovereenkomst. Bij opzegging van de huurovereenkomst door een van beide partijen, kunnen financiële verplichtingen ontstaan in verband met het afkopen van het huurcontract of in verband met de verhuizing naar een andere locatie.